

MUINSUSKAITSEAMETI MUUSEUMIVALDKONNA STRATEEGILISED FOOKUSED 2025 - 2027

JUULI 2024

KOOSTÖÖS: KUM, MKA, ICOM EESTI, EMÜ

Efektivne ja hästi
toimiv avaliku halduse
organisatsioon

Kaasaegne ja
kliendikeskne avaliku
halduse organisatsioon

Eesti kultuuripärand on
väärtustatud ja hoitud

Muinsuskaitseameti
strateegilised
tulemuseesmärgid
2024 - 2028

Muinsuskaitseameti muuseumivaldkonna eesmärk

Muuseumipoliitika rakendajana arendada muuseumivaldkonda Eestis, olla muuseumide nõustaja ja populariseerija, muuseumiülest arenduste eestvedaja ning toetada oma tegevusega muuseumide koostööd.

Muuseumivaldkonna võtmepartnerite ja huvigruppide väljakutsed ja ettepanekud

- Osapoolte rollide ja vastutuse selgus
- Kommunikatsioon osapooltele

Valitsemise ja juhtimise selgus

1

- Valdkonna arendusprioriteetide edenemise seire ja tagasiside
- Kommunikatsioon, koolitused, üritused – osapoolte kaasamine

Strateegiline partnerlus- ja koostöö arendus

2

- Pärandihoidlate rajamine
- Kriisideks valmisoleku tagamine
- MuS arendamine kaasaegseks infosüsteemiks ning tugistamise kvaliteedi tõstmine
- Rahastamise sh toetuste valdkonna arendamine

Valdkonna arendamine

3

Valdkonna seadused, määrused, koostöölepped

Muinsuskaitseseaduse seletuskiri 2019

<https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/f9ad59dd-ef98-4b2b-b22b-ba8cf4c87154/muinsuskaitseseadus-684-se-i--muudatusettepanekute-haaletamine/>

VI Muinsuskaitseametile antakse muuseumidega seotud ülesandeid, mis tagab kultuuriväärtuste valdkonna strateegilisema juhtimise riigi tasandil ning muuseumide ja muinsuskaitse koostoime kultuuriväärtustega tegelemisel, sealhulgas ühiste ressursside paindlikuma ning efektiivsema kasutamise.

Sellellega:

- toimub riigi tasandil parem strateegiline planeerimine kultuuripärandi kesksete tegevuste osas: kogumine ja kaitse alla võtmine, säilitamine ja kaitsmine ning näitamine ja tutvustamine. Kultuuripärandiga tegeletakse seotumalt ja laiemalt, mitte ainult pärandi kaitsealuse osaga;
- muuseumid saavad endale ameti näol valitsusasutuse tasandil tugiüksuse;
- muuseumikogude korralduse üle järelevalve tegemine liigub ministeeriumist ametisse ning amet hakkab rakendama ka näituste riikliku kindlustuse süsteemi;
- panustatakse rohkem raha ja inimesi nõustamis- ja ennetustegevusele ning nii muinsuskaitse valdkonna kui muuseumiülesete teadus- ja arendustegevuste planeerimisele ja juhtimisele;
- toimub süstemaatilisem valdkonna analüüs ja uuringute kasutamine kultuuripärandi säilimise planeerimisel;
- andmekogude (register.muinas.ee ja muis.ee) arendamine hakkab toimuma ametis;
- luuakse võimalus muuseumide ühishoidla haldamiseks tulevikus.

Valdkonna seadused, määrused, koostöölepped

Kultuuri arengukava 2021 - 2030

[Kultuuri arengukava 2021-2030 | Kultuuriministeerium](#)

2. HOITUD JA HINNATUD KULTUURIMÄLU

2.1. **Loome soodsad tingimused kultuuripärandi pikaajaliseks füüsiliseks ja digitaalseks säilitamiseks** ning vaba juurdepääsu tagamiseks, arvestades autoriõiguse valdkonna regulatsioonidega. Toetame muuseumide, raamatukogude ja teiste mäluasutuste säilitamisvõimekuse arendamist ning arendame lisaks kesksetele digimis- ja konserveerimisteenustele välja keskselt korraldatud säilitamisteenuse. **Rajame tänapäevastele hoiutingimustele vastavad pärandihoidlad**, mis kindlustavad kultuuripärandi pikaajalise säilitamise optimaalselt ja kuluefektiivselt ning innovaatilisi lahendusi kasutades.

Kultuuriprogramm 2024 - 2027

https://www.kul.ee/sites/default/files/documents/2024-02/Kultuuriprogramm_2024_2027.pdf

Eesmärk: Muuseumikogudes hoitav ja muinsuskaitse all olev kultuuripärand on mitmekesine, kättesaadav ja jätkusuutlik. Muuseumide ja muinsuskaitse teenused on kvaliteetsed.

Muuta senist museaalide hoiustamise korraldust, kus hoidla on iga üksiku muuseumi juures, ja rajada ühised **pärandihoidlad**, mis tagavad meie kultuuripärandi pikaajalise säilimise ja parema kättesaadavuse huvilistele, kulude kokkuhoiu ja väiksema keskkonnajalajälje. Arendada **infosüsteemi MuIS**, et muuseumikogudele oleks veebis kiire ja mugav juurdepääs ning muuseumikogude haldamine toimuks kasutajasõbralikus infosüsteemis, mille ülalpidamine oleks kuluefektiivne.

Valdkonna seadused, määrused, koostöölepped

Muuseumiseadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/111032023047?leiaKehtiv>

Tegevus- ja arendustoetuste andmine, MuIS pidamine ja arendus, rahvusvaheliste näituste kahjuhüvitise andmine, muuseumide nõustamine muuseumikogu korraldamisel ning muuseumi ülesannete täitmisel, muuseumikogu täiendamise põhimõtted, inventuuri tähtaegade pikendamine, museaali väljaarvamine enampakkumisel, MuIS liitumislepingud, muuseumikogu haldusjärelevalve.

Muinsuskaitseameti põhimäärus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/107012022002>

Teostab muinsuskaitse ja muuseumide valdkonnas täidesaatvat riigivõimu ja järelevalvet, viib läbi kultuuripärandi valdkonna arendustegevusi, koordineerib muinsuskaitse ja muuseumide valdkonna rahvusvaheliste konventsioonide ja muude välislepingute siseriiklikku rakendamist, koordineerib muuseumide riiklikku kogumispoliitikat, annab suuniseid muuseumide kogumispõhimõtete kujundamiseks ning nõustab muuseumide tegevusega seotud küsimustes, ettepanekud muuseumivaldkonna õigusaktide muutmiseks, valmistada ette ja viia ellu arendusprojekte ning analüüsida arengusuundi.

Kultuuriväärtuste väljaveo, ekspordi ja sisseveo seadus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/113032019009?leiaKehtiv>

Väljaveoloa taotluste menetlemine, imporditaotluste menetlemine (al 2025)

Valdkonna seadused, määrused, koostöölepped

Muuseumide andmekogu põhimäärus

<https://www.riigiteataja.ee/akt/118072023002>

Tagab infosüsteemi pidamise õigusaktides sätestatud nõuete järgi; tagab infosüsteemi arendamise, haldamise ja pidamise finantseerimise; juhib infosüsteemi arendustöid; töötleb ja väljastab andmeid; määrab infosüsteemi käideldavuse, tervikluse ja konfidentsiaalsuse tagamiseks infosüsteemi turvanõuded; tagab infosüsteemi andmetega seotud kasutajatoe; informeerib volitatud töötlejat aegsasti kavandatavatest muudatustest infosüsteemi pidamisel; teeb oma pädevuse piires järelevalvet infosüsteemi pidamise üle.

Koostöökokkulepe Eesti Kunstiakadeemiaga

Õppetöö läbiviimine, koolituste korraldamine, teadus- ja arenduskoostöö projektid, uurimis/lõputööde juhendamine, hindamiskomisjonides osalemine, praktika korraldamine tudengitele.

Kolme riigi koostöökokkulepe

The parties shall foster cooperation in training programmes for museums and developing implementation of new technologies and services in museums by organising trilateral seminars, conferences and training courses. The parties shall support according to their possibilities the long-term joint project „Baltic Museology School“.

Koostöökokkulepe MKA, EVM ja KuM

Pooled teevad koostööd konserveerimisele ja digiteerimisele minevate museaalide valiku, mahu ja kvaliteedinõuete osas, juhendite koostamise ja koolitusvajaduste väljaselgitamisel, valdkonna arendamisel, kompetentside tõstmisel ning kvaliteedi edendamisel. Ekspertnõukogu töös osalemine.

Kultuuriministeeriumi vastutusala

Strateegiline planeerimine ja riigieelarve koostamine [Kultuuri arengukava 2021-2030 | Kultuuriministeerium](#)

- Muuseumivaldkonna prioriteedid ja suunised: valdkonna arengukava, kultuuri programm sh nende aruandlus
- Teiste valdkondade arengudokumentide kooskõlastamine, mis puudutavad ka muuseumide tegevust
- Riigieelarve strateegia ehk RES

Õigusloome [Muuseumiseadus | Kultuuriministeerium](#)

- Seadused, määrused, teiste ministeeriumide õigusaktide kooskõlastamine (puudutavad muu hulgas muuseumide tegevust)

Rahastamine [Muuseumide valdkonna rahastamine | Kultuuriministeerium](#)

- Tegevustoetused (riigiga seotud muuseumidele)
- Remondifond ja investeeringud (riigiga seotud muuseumidele)

Strateegilise koostöö koordineerimine

- Asutaja ootused riigi sihtasutustele (sõnastamine, seire, muutmine)
- Muuseuminõukogu töö koordineerimine (ministri nõuandev kogu, 4x EMÜ, EML, ICOM, Linnade ja Valdade Liidu esindajad)
- KuM haldusala juhtide koosolekud 4x aastas
- Aastaplaani / strateegiliste projektide edenemise seire, muutmine KuM koostöös MKA, ühingud 1-2x aastas

MKA muuseumivaldkonna vastutusala

Valdkonna poliitikate ning arengukavade elluviimine

1. Valdkonna arendusprojektide ettevalmistamine ja elluviimine;
2. valdkonna õigusaktide muutmise ettepanekute koostamine KuM'ile;
3. valdkonna rahvusvaheliste konventsioonide ja muude välislepingute siseriiklikku rakendamise koordineerimine;
4. muuseumide riiklikku kogumispoliitika koordineerimine, suuniste andmine muuseumide kogumispõhimõtete kujundamiseks;
5. asutajaootuste seire ja hindamine;
6. muuseumide nõustamine kogude korralduse ja ülesannete täitmisega seotud küsimustes;
7. rahvusvahelise näituse omanikule tekkinud kahju hüvitistaotluste menetlemine ning otsuse eelnõude ettevalmistamine;
8. kultuuriväärtuste välja- ja sisseveo lubade ja teatiste menetlemine;
9. riiklikku ja haldusjärelevalve teostamine;
10. toetusprogrammide rakendamises osalemine, muuseumide tegevustoetuste ja kiirendi toetuste menetlemise korraldamine;
11. muuseumide andmekogu MuIS haldamine ja arendamine;
12. koostöö mäluasutuste, KOV üksuste, riigiasutuste, eramuuseumide, museoloogiaharidust andvate institutsioonidega.

Võtmepartnerite põhirollid valdkonna arendamisel

MTÜ Eesti Muuseumiühing

- Muuseumitöötajate ühing. Liikmeskonna erialase pädevuse suurendamiseks korraldab koolitusi ja üritusi.
- Muuseumiühing korraldab muuseumiööd ja Eesti muuseumide festivali Antakse välja ajakirja Muuseum.
- Aitab korraldada tunnustusüritust „Muuseumirott“ sh võtab endale statuudi ja hindamiskomisjonide koordineerimise rolli.
- Haldab veebilehte muuseum.ee, mis koondab muuseumivaldkonda puudutavat teavet.

MTÜ ICOM Eesti Rahvuskomitee

- Rahvusvaheline Muuseumide Nõukogu (International Council of Museums, ICOM) on suurim ülemaailmne muuseumide valdkonda ühendav organisatsiooni ülesandeks on esindada oma liikmeid ICOM-is ning seeläbi toetada nende rahvusvahelist tegevust ja suhtlust.
- Korraldab iga-aastast muuseumipäeva seminari, juhib muuseumiterminoloogia arendamist ning populariseerib ICOM-i eetikakoodeksit

Eesti Muuseumide Liit

- Põhiülesanne on kaitsta liiduga ühinenud muuseumide ühiseid huve sõltumata nende omandivormist ning edendada muuseumide tasakaalustatud arendamist.
- Osaleb kultuuri- ja haridusvaldkonna seadusloomes ning strateegiate kujundamisel, olles partneriks nii riigile kui ka kohalikele omavalitsustele.

Valitsemise ja juhtimise vastutusselgus

KuM JA MKA VASTUTUSE JOONDAMINE MUUSEUMIVALDKONNAS

1. **Strateegiline planeerimine ja riigieelarve koostamine /KuM**

- Valdkonna poliitikate ja arengukavade elluviimine /MKA
- Valdkonna arendusprojektide ettevalmistamine ja elluviimine /MKA

2. **Õigusloome /KuM**

- Valdkonna õigusaktide muutmise ettepanekute koostamine /MKA
- Valdkonna rahvusvaheliste konventsioonide ja muude välislepingute siseriikliku rakendamise koordineerimine /MKA
- Muuseumide riikliku kogumispoliitika koordineerimine, suuniste andmine muuseumide kogumispõhimõtete kujundamiseks /MKA
- Muuseumide nõustamine kogude korralduse ja ülesannete täitmisega seotud küsimustes /MKA
- Rahvusvahelise näituse omanikule tekkinud kahju hüvitistaotluste menetlemine ning otsuse eelnõude ettevalmistamine /MKA
- Kultuuriväärtuste välja- ja sisseveo lubade ja teatiste menetlemine /MKA
- Riiklikku ja haldusjärelvalve teostamine /MKA
- Muuseumide andmekogu MuIS haldamine /MKA
- Asutaja ootuste seire ja hindamine/MKA

3. **Rahastamine /KuM**

- Muuseumide tegevustoetuste ja muuseumide kiirendi toetuste menetlemise korraldamine /MKA

4. **Strateegilise koostöö koordineerimine /KuM**

- Valdkonna arendamine ning muuseumidevaheliste arendusprojektide elluviimine /MKA
- Strateegilise kommunikatsioonikava koostamine ja elluviimine tagamaks osapoolte kaasamise ja ühise inforuumi /MKA
- Koolituste ja seminaride läbiviimine valdkonna arengu tagamiseks /MKA

MKA muuseumivaldkonna strateegilised tulemuseesmärgid ja projektid 2024 - 2028

Efektiivne ja hästi toimiv avaliku halduse organisatsioon

Muuseumivaldkonna strateegia arendamine 2024-2025

Tulemuspõhise juhtimise rakendamine 2024

Rollide ja vastutuse joondamine KuM* ja MKA** 2024

Kaasaegne ja kliendikeskne avaliku halduse organisatsioon

Strateegilise koostöötasandi arendamine võtmepartneritega 2024

MuS 2.0 arendamine 2024 - 2027

Eesti kultuuripärand on väärtustatud ja hoitud

Pärandihoidlate arendusprojekti koordineerimine 2024 - 2028

Kriisideks valmisoleku plaan 2024 ja 2025

Erarahastuse kaasamise nõustamine 2024 - 2028

*Kultuuriministeerium (KuM)

**Muinsuskaitseamet (MKA)

Efektiivne ja hästi toimiv
avaliku halduse
organisatsioon

Strateegia elluviimist toetavad sisemised tulemuseesmärgid

1. VALDKONNA STRATEEGIA ARENDAMINE 2024-2025
2. TULEMUSPÕHISE JUHTIMISE RAKENDAMINE 2024
3. ROLLIDE JA VASTUTUSE JOONDAMINE KUM JA MKA 2024

Kaasaegne ja
kliendikeskne avaliku
halduse organisatsioon

Strateegia elluviimist toetavad välised tulemuseesmärgid

1. STRATEEGILISE KOOSTÖÖTASANDI ARENDAMINE
VÕTMEPARTNERITEGA 2024
2. MUIS 2.0 ARENDAMINE 2024 - 2027

Eesti kultuuripärand on
väärtustatud ja hoitud

Strateegia elluviimist toetavad tulemuseesmärgid ja seire

1. PÄRANDIHOIDLATE ARENDUSPROJEKTI KOORDINEERIMINE 2024 - 2028
2. KRIISIDEKS VALMISOLEKU PLAAN 2024 - 2025
3. ERARAHASTUSE KAASAMISE NÕUSTAMINE 2024 - 2028

PROJEKTI NIMI: MUUSEMIVALDKONNA STRATEEGIA

Taustainfo ja põhjendus (miks teeme?):

1. Kehv kommunikatsioon ametkonna (KuM, MKA), erialaühingute ja muuseumide vahel seoses strateegiliste prioriteetide, rollide ja nende edenemisega.
2. Valdkonna ootused MKAle ja tegelikud vajadused on kaardistamata, toimub partneritevaheline dubleerimine, keeruline ressursse otstarbekalt planeerida ja sihtida.

Projekti eesmärk (mida teeme?):

1. Valdkonna strateegia arendamine 2024 ja elluviimine
2. Rollide ja vastutuse joondamine KuM ja MKA 2024
3. Strateegilise koostöötasandi arendamine võtmepartneritega 2024/2025
4. MuS 2.0 arendamine 2024 - 2027
5. Pärandihoidlate arendusprojekti koordineerimine 2024 - 2028
6. Kriisideks valmisoleku plaan 2024 - 2025
7. Erarahastuse kaasamise nõustamine 2024 - 2028

Võtmepartnerid:

1. KULTUURIMINISTEERIUM
2. MUUSEUMID
3. ERIALAORGANISATSIOONID JA ÜLIKOOLID

Riskid:

1. MUUSEUMID JA PARTNERID EI TULE PLAANIGA KAASA
2. RAHASTUS KAOB

Projekti kestvus

Algus: 5/24 Lõpp: 2028

Projektijuht: Janika (MKO)

Kaasatud osakonnad: MKO, PHO, ÖO

Projektiplaan (kuidas teeme?): tegevusplaani verstepostid + ajastus

1. Muuseumivaldkonna strateegia arendamine 5/2024 – 12/2024 sh projektide tegevusplaanid, 1-pagerite ja ajakava koostamine 7/2024 - 10/2024
2. Muuseumisvaldkonna strateegia kommunikatsioon 11/2024-1/2025
 1. Arendusprioriteetid, rollid ja vastutused
 2. Muuseumide aastaauhinna korralduse rollijaotus partneritega
 3. Ühise töökalendri kasutusele võtmine KuM, MKA, ühingud ürituste info sünkronimiseks ja ressursside planeerimiseks
 4. Võtmepartnerite aastaplaanide sünkroniseerimine

Tulemuse mõõdikud:

1. MUUSEUMIDE RAHULOLUKÜSITLUS
2. KÕIK OSAPOOLED KAASATUD
3. POSITIIVNE KUVAND